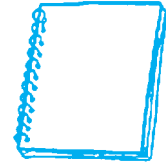

pripremili smo za vas

Inkluzija obiteljske kulture

Websterov rječnik definira kulturu kao 'poseban oblik civilizacije - posebna vjerovanja, običaje, umjetnosti i ustanove društva u nekom razdoblju'. Obiteljska kultura jedinstven je oblik definiranja obitelji u smislu pravila, uloga, običaja, aktivnosti, uvjerenja i ostalih područja života. Rasna ili etnička kultura, u kojoj obitelj živi, može imati snažan utjecaj na kulturu obitelji. Svaka je obitelj različita, svaka ima svoju vlastitu obiteljsku kulturu, stoga je važno pronaći načine kako kulturu obitelji djeteta uključiti u kurikulum vrtića.

Tekst prilagodila: Helena Burić Pučko otvoreno učilište 'Korak po korak', Zagreb

Cilj je radionica da roditelji od stručnjaka i drugih roditelja dobivaju informacije i podršku koje pomažu da se u roditeljskoj ulozi osjećaju sigurnije i zadovoljnije

Kao profesionalci koji su radeći s djecom predškolske dobi jednako usmjereni i na rad s njihovim roditeljima, često se nalazimo u ulozi u kojoj trebamo dati podršku nekoj obitelji ili pak zajedno s roditeljima osmišljavati strategije rada za njihovo dijete. Zbog nepoznavanja jedinstvene kulture neke obitelji, događa se da naše intervencije ne uspijevaju, jer ne razumijemo kako ta specifična obitelj funkcionira. Tada smo često zbunjeni zašto obitelj ne reagira na našu profesionalnu pomoć, zašto ne *zagrizu*, ili slabo surađuju. Kod kulture su najvažnije različitosti – legitimne i važne razlike. Kulturna kompetencija u području obiteljske kulture nije samo otkrivanje te specifičnosti obiteljske kulture u obitelji, nego i uvažavanje kulturne različitosti obitelji.

Koja su glavna područja obiteljske kulture?

Želimo li biti kompetentni u obiteljskoj kulturi, moramo otkriti kako određena obitelj djeluje. Između ostaloga, moramo se usmjeriti na sljedeća pitanja:

- Što roditelji najviše vole kod svoje djece (što preferiraju, u čemu se razlikuju).
- Upitajmo se koji su njihovi ciljevi, čemu teže.
- Pitajmo roditelje kakva postignuća očekuju od svoje djece.
- Otkrijmo što vide kao svoja najveća postignuća.
- Otkrijmo što ih čini sretnima.
- Tražimo da nam otkriju svoja najdraža sjećanja iz obiteljskog života.
- Otkrijmo na koji se način roditelj iskazuje kao roditelj – koje od svojih vrlina roditelji vide kao najbolje.
- Otkrijmo ima li obitelj neka posebna pravila.
- Otkrijmo tko su im prijatelji, koga zovu kad trebaju pomoć ili razgovor, tko ih, po njihovom mišljenju, podržava.
- Otkrijmo kako se obitelj zabavlja, što najradije čine kad se žele zabaviti.

- Raspitajmo se o tradicijama ili kulturnim događajima u kojima sudjeluju, te kako to čine.
- Otkrijmo koje su posebne vrijednosti ili vjerovanja naučili od roditelja, ili drugih.
- Raspitajmo se o njihovoj povezanosti s religijskom zajednicom, te vjeruju li i kako prakticiraju vjeru.

Neka osobna pitanja

Kad o kulturi obitelji razmišljamo iz pozicije profesionalaca koji rade u vrtiću, dobro je razmisliti o kriterijima vlastite prakse koje primjenjujete u svojoj ustanovi jer vaša praksa govori o inkluzivnosti koja je prisutna u vašem vrtiću, kao i tome ostvaruju li djeca s kojom radite svoje pravo na uvažavanje njihove obiteljske kulture.

Prije nego počnete čitati načela i kriterije vrednovanja kvalitete inkluzivnosti jedne ustanove, pozivamo vas da razmislite o nekim osobnim pitanjima. Njima se također možete poslužiti tijekom razgovora s roditeljima, drugim odgajateljima i ostalim sudionicima u procesu.

Što vam daje osjećaj pripadnosti? Kako se osjećate kad ste prihvaćeni, priznati i uključeni?

Jeste li ikad doživjeli da neki dio vaše osobnosti nije bio prihvaćen, priznat i uključen u vašem okruženju?

Možete li opisati kako ste se osjećali? Kako možemo učiti jedni od drugih iz naših prethodnih iskustava?

Što bi nas pritom moglo ometati, a što podržati?

Što bi vas moglo dovoljno ojačati da pobijedite vlastite vrijednosti i prosudbe?

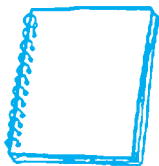
Jeste li ikad doživjeli da je učinkovita komunikacija srušila prepreke? Što je dovelo do njezine učinkovitosti?

Što vama znači biti aktivan građanin?

Što vam može pomoći da biste djelovali kao aktivan građanin?

Možete li zamisliti kako ste suočeni s prista-

pripremili smo za vas

nošću, predrasudama ili diskriminacijom? Što bi vas pritom plašilo, a što ohrabrilo?

Jeste li ikad doživjeli da niste ništa poduzeli kako biste pobijedili pristranost, predrasude ili diskriminaciju? Možete li opisati kako ste se pritom osjećali?

Kako bi trebale izgledati ustanove za rani odgoj i obrazovanje utemeljene na načelima jednakosti i poštivanja različitosti?

Načela inkluzivnosti u dječjem vrtiću

Prema kriterijima kvalitete koje je postavio DECET (mreža europskih organizacija povezanih s ciljem promoviranja različitosti u odgoju i obrazovanju) postoji šest načela koje treba zadovoljiti u ustanovama predškolskog odgoja i obrazovanja u području inkluzivnosti.

Prvo načelo

Svatko ima osjećaj pripadanja.

Zaposlenici ustanove za rani odgoj i obrazovanje svojim stavom i ponašanjem daju na znanje svim korisnicima njihovih usluga i lokalnoj zajednici da su svi dobrodošli te da su pozvani sudjelovati u radu ustanove. Ustanova, pomoću svih svojih službi osigurava svim članovima zajednice jednako pravo pristupa ustanovi.

Priznaju se potrebe svih te im se poklanja individualna pozornost.

Okruženje i pedagoški proces odražavaju različita obilježja svih uključenih obitelji.

Politika djelovanja, praksa i organizacijska struktura ustanove su transparentni.

Profesionalci redovito promišljaju o vlastitim iskustvima, osjećajima i stajalištima.

Meni je samoj potrebno puno vremena da bih osjetila kako negdje pripadam. Potrebno mi je da budem prihvaćena i da osjećam povjerenje.

Marina, ravnateljica ustanove

Odgovara mi što svoju kćer mogu dovesti u vrtić oko jedanaest ujutro poslije doručka i ugodno provedenog vremena u zajedničkoj igri. Potom odlazim na spavanje poslije noćne smjene.

David, vozač taksija

Mali dječčić je plakao i nije mogao zaspati. Upitali smo njegovu majku kako bismo mu mogli pomoći. Ona mu uvijek pjeva uspavan-

ke. To nas je potaknulo da snimimo njezino pjevanje tako da mu sada kad je umoran ili uznemiren pustimo majčinu uspavanku.

Teslime, odgajateljica u jaslicama

Drugo načelo

Svatko ima pravo razvijati različite aspekte svoje osobnosti.

Profesionalci njeguju individualan i skupni identitet svake osobe razvijajući njezin/njegov osjećaj ponosa prema vlastitoj osobnosti.

Ozračje sigurnosti postoji kad se sva uvjerenja, vrijednosti i stajališta – čak i kad su konfliktna – mogu izraziti i mogu biti predmetom dogovora.

Dječje potrebe, interesi, pitanja i doživljaji, kao i smisao koji im djeca daju, u središtu su pedagoškog djelovanja.

Djeca, roditelji i zaposlenici odgojno-obrazovnih ustanova razmjenjuju informacije da bi bolje upoznali i razumjeli svoje životne situacije te da bi mogli reagirati na odgovarajući način.

Djeca, roditelji i zaposlenici u odgojno-obrazovnim ustanovama postavljaju granice do kojih se može ići u razmjeni informacija iz obiteljskog života.

Tijekom prvih tjedana u našem centru Kieranova je majka uvijek izgledala napeto i zabrinuto kad bi dovodila ili odvodila svojeg 18-mjesečnog sina.

Jedne mi je večeri rekla da je njezina majka okrivljuje što sina vodi u jaslice.

Pozvali smo baku i djeda da provedu neko vrijeme u našoj grupi sa svojim unukom.

Bili su zadivljeni kad su vidjeli kako se Kieran igra s ostalom djecom.

Sasvim su promijenili svoju predodžbu o jaslicama.

Kieranovoj majci to je bilo veliko olakšanje.

Sofija, odgajateljica

Svako novo dijete u našoj grupi i njegovu obitelj zamolimo da donesu glazbu koju obično slušaju. Na ovaj smo način pribavili doista raznoliku zbirku plesne glazbe.

Hatice i Gerd, odgajateljice

Svako poslijepodne kad roditelji dolaze po svoju djecu na malom ekranu prikazujemo digitalne slike, pa roditelji mogu vidjeti što su toga dana radila njihova djeca.

Ove im slike pomažu u razgovoru o našem radu, na njima vide kako se osjećaju njihova djeca, a i potiču roditelje na ideje i prijedloge koji nam koriste u radu.

Carine i Hava, odgajateljice

Treće načelo

Svatko može učiti od drugoga bez obzira na kulturne i ostale barijere.

Odgajatelji promiču pozitivno ozračje različitosti, jednako hvaleći sličnosti i različitosti u svakodnevnom životu.

Zaposlenici u odgojno-obrazovnim ustanovama stvaraju ozračje koje svim sudionicima omogućuje dogovaranje i razmjenu ideja i prijedloga. Na ovaj su način svi aktivno uključeni u povećanje kvalitete odgoja i obrazovanja.

Zaposlenici odgojno-obrazovnih ustanova u dijalogu sa svim sudionicima čine proces učenja i nadogradnju znanja - vidljivim.

U dokumentaciji se procjenjuju izvještaji djece, roditelja, odgajatelja i ostalih sudionika koje služe kao poticaj za dijalog i refleksiju. Svaki odgajatelj neprestano razmatra vlastita ograničenja i nedostatke u znanju, vrednovanju, predodžbama, pretpostavkama i osjećajima te ih nastoji prevladati.

Moj sin je prestao ići u jaslice kad je imao tri godine. Njegova odgajateljica Helena poklonila mu je dnevnik s fotografijama, njezinim bilješkama i njegovim crtežima.

Sada mu je deset godina i dok zajedno gledamo dnevnik shvaćam kako mu je važno što ima zapis o prve tri godine svog života.

Julien, otac

U našoj ustanovi imamo kartu svijeta i molimo roditelje i odgajatelje da na njoj pokažu mjesta za koja osjećaju da ondje pripadaju.

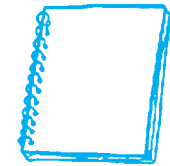
Budući da se karta nalazi u predvorju, mnogi se roditelji, djeca, posjetitelji i odgajatelji zaustavljaju pred njom da bi prokomentirali prikazane raznolikosti.

Ana-Marija, odgajateljica

Običavala sam Henryja staviti u krevet i pustiti da sam zaspe.

Moja prijateljica Korejanka, također majka, nikada nije odlazila od djece dok nisu zaspala. Priznavanje drukčijeg pristupa povećalo je moje razumijevanje.

Veerle, majka

pripremili smo za vas

Četvrto načelo

Svatko može sudjelovati kao aktivan građanin.

Ustanova za rani odgoj i obrazovanje bitan je dio mreže lokalne zajednice, a njezini zaposlenici aktivno sudjeluju u rješavanju aktualnih pitanja koja se odnose na članove zajednice.

Zaposlenici odgojno-obrazovnih ustanova stvaraju demokratsku strukturu i aktivno potiču djecu, roditelje i odgajatelje na izražavanje vlastitog mišljenja.

Roditelji, odgajatelji i djeca zajednički dijele odgovornost kako bi kreirali svakodnevni život i postigli osjećaj sudjelovanja i pripadanja.

Ustanova pridonosi dinamici zajednice omogućavanjem djeci, obiteljima i zaposlenicima da se koriste dostupnim potencijalima: prostorom, osobljem opremom i informacijama. Zaposlenici žele povećati svoje znanje, vještine i sposobnosti različitim oblicima sudjelovanja.

Za mene uopće nema nikakvog smisla upravljati dječjim vrtićem ako on nije povezan sa životom djece u obitelji i zajednici; moj posao je osigurati čvrste veze, moj posao je ne samo pružiti roditeljima osjećaj dobrodošlice nego i očekivanje da sudjeluju u radu u mjeri koja je za njih zadovoljavajuća.

Julie, ravnateljica dječjeg vrtića

Danas je moj red za izbor aktivnosti i da budem šefica – čak i ako hoću svima reći da idu kući, mislim da bi me morali poslušati, zbilja bi morali!

Melissa, skoro pet godina

Potičem svoje zaposlenike na sudjelovanje u radu različitih odbora, timova za procjenu razvojnog statusa djece, festivalskih i dramskih odbora, vijeća roditelja, skupina za posredovanje. Na taj način oni mogu uvidjeti širu sliku i upoznati sve članove zajednice.

Eva Maria, ravnateljica ustanove

Peto načelo

Svatko se aktivno bori protiv predrasuda otvorenom komunikacijom i osobnim i profesionalnim rastom.

Ustanova za rani odgoj i obrazovanje po-duzima određene mjere kako bi osigurala da sastav zaposlenika odgovara socijalnim

Kulturna kompetencija u području obiteljske kulture nije samo otkrivanje već i uvažavanje kulturne različitosti obitelji.

razlikama koje postoje u društvu.

Ustanova uspostavlja kanale za razmjenu i komunikaciju s roditeljima pripadnicima manjinskih skupina koje nemaju svoje predstavnike u ustanovama za rani odgoj i obrazovanje pa čak ni u lokalnoj zajednici. Unutar ustanove se promiču vrijednosti koje ukazuju da diskriminacija nije prihvatljiva.

Suoče li se zaposlenici s pristranošću ili diskriminacijom, nalaze načine da im se odlučno suprotstave.

Zaposlenici stvaraju prilike za rasprave o oblicima nejednakosti, socijalnim nepravdama i odnosima snaga u društvu.

Uloga zaposlenika je izravno posredovanje i zastupanje u tijelima lokalne uprave radi osvješćivanja postojećih nejednakosti u potrebama djece i njihovih obitelji.

Kad smo shvatili da je svećenik tijekom ceremonije svečanog otvaranja našeg vrtića došao dati blagoslov, poslali smo jasnu poruku gradonačelniku da je takav čin nespojiv s multikulturalnim obilježjem naše odgojno-obrazovne ustanove te da može otuđiti djecu i obitelji muslimanske zajednice s kojima radimo.

Suočen s jasnim i razumljivim stajalištem, ured gradonačelnika se pobrinuo da svećenik na ceremoniji bude samo gost.

Eugenija, odgajateljica

Kad sam na kraju dana došla po dijete, njegova odgajateljica mi je rekla da je čula kako neka djeca upotrebljavaju riječ Paki, pogrdan naziv za Indijce. Obavijestila me da je razgovarala sa svom djecom u vrijeme druženja potrudivši se da shvate kako ova riječ nije prihvatljiva jer može nekoga povrijediti.

Lram, majka

Šira javnost počinje obraćati pozornost na manjinske kulture kad na otvorenim kulturnim događanjima za djecu i obitelji, koja se održavaju u centru grada, preko zvučnika svira njihova glazba.

Dimitris, konobar u kavani

Šesto načelo

Svi zajedno rade na osporavanju institucionalnih oblika predrasuda i diskriminacije.

Zaposlenici vrtića prepoznaju da se zajednica i društvo kao cjelina mijenjaju. U suradnji sa svim sudionicima oni otkrivaju, analiziraju i provode potrebne promjene u lokalnoj zajednici.

Zaposlenici provode jasnu politiku, procedure i protokole koji su inkluzivni, osiguravaju ravnopravan pristup te izražavaju poštivanje različitosti.

Uprava vrtića potiče roditelje i zaposlenike da ravnopravno surađuju na otkrivanju i uklanjanju svih oblika nejednakosti.

Zaposlenici prate da ne dođe do bilo kakvog oblika institucionalne diskriminacije te je razotkrivaju s ciljem započinjanja procesa koji vodi njezinom uklanjanju.

Zaposlenici imaju aktivnu i središnju ulogu u promicanju poštivanja različitosti i osporavanju stereotipa kroz uključivanje u važne teme javnih ustanova.

Zaposlenici u dječjem vrtiću u kojem radim odražavaju različitosti u našem gradu.

Ovdje je Tunizanka Enna, Marokanac Baddella, Annie je Libanonka, Santie Španjolka, a Dominique i ja smo Francuskinje.

Tijekom komunikacije s roditeljima i djecom razmjenjujemo naše kulturne osobitosti.

To nam kao profesionalcima doista pomaže u borbi protiv pristranosti te u poštivanju svake osobe — korisnika ustanove i zaposlenika.

Korina, odgajateljica

Našim smo roditeljima omogućili raspravljanje u tematskim skupinama kako bismo potaknuli dijalog sa zaposlenicima radi otkrivanja bilo kakvih specifičnih potreba te da bismo osigurali da se naše okruženje, vrijednosti, potencijali i svakodnevna praksa odražavaju na lokalnu zajednicu!

Jenni, starija odgajateljica

